

ปัจจัยการบริหารและกระบวนการบริหารที่มีผลต่อสมรรถนะหลัก ของนักวิชาการสาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดขอนแก่น

The Influence of Administrative Factors and Administrative Processes on Core Competencies of Public Health Officers at Primary Care Units Khon Kaen Province

บุญถม ชัยญวน (Boonthom Chaiyoun)* ดร.ประจักษ์ บัวผัน (Dr. Prachak Bouphan) **

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional Descriptive Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยการบริหารและกระบวนการบริหารที่มีผลต่อสมรรถนะหลักของนักวิชาการสาธารณสุข ศูนย์สุขภาพชุมชน ในจังหวัดขอนแก่น ประชากรที่ศึกษา คือ นักวิชาการสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดขอนแก่น จำนวน 248 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง 150 คน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านและตรวจสอบความเที่ยงได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของครอนบาช 0.95 และสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากกลุ่มตัวอย่าง 10 คน เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 14 ธันวาคม 2552 ถึงวันที่ 18 มกราคม 2553 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป แจกแจงข้อมูลด้วยค่าสถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันและการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการศึกษาพบว่านักวิชาการสาธารณสุขส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 54.70 อายุระหว่าง 31 – 40 ปี ร้อยละ 50.70 อายุเฉลี่ย 38.28 ปี (S.D.= 7.88) อายุต่ำสุด 22 ปี อายุสูงสุด 56 ปี สถานภาพสมรส คู่ ร้อยละ 76.70 ระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ร้อยละ 84 รายได้ 20,001 – 30,000 บาท ร้อยละ 52 รายได้เฉลี่ย 23,612.60 บาท (S.D.= 6,684.05) ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานเป็นนักวิชาการสาธารณสุข ในศูนย์สุขภาพชุมชน 1 – 10 ปี ร้อยละ 70.70 เฉลี่ย 8.97 ปี (S.D.= 6.66) และได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับสมรรถนะหลักของนักวิชาการสาธารณสุข 1 – 5 ครั้ง ร้อยละ 45.30 เฉลี่ย 2.41 ครั้ง (S.D. = 2.20)

ปัจจัยการบริหารภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.67 กระบวนการบริหารภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.57 สมรรถนะหลักของนักวิชาการสาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชนอยู่ในระดับสูง ค่าเฉลี่ย 3.86 ปัจจัยการบริหารและกระบวนการบริหารมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางทางบวกกับสมรรถนะหลักของนักวิชาการสาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดขอนแก่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = 0.589$, $p\text{-value} = <0.001$) และ ($r = 0.608$, $p\text{-value} = <0.001$) ตามลำดับ ตัวแปร 3 ตัว ที่สามารถร่วมกันพยากรณ์สมรรถนะหลักของนักวิชาการสาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดขอนแก่น ได้แก่ กระบวนการบริหารด้านการจัดองค์การ และปัจจัยการบริหารด้านงบประมาณและด้านกำลังคนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้ร้อยละ 43.50 ปัญหาและอุปสรรคที่พบส่วนใหญ่ เรื่องกระบวนการบริหารสมรรถนะหลักด้านการจัดองค์การร้อยละ 12.40 รองลงมาคือปัจจัยการบริหารสมรรถนะหลักด้านงบประมาณร้อยละ 10.90

* มหาบัณฑิต หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

** รองศาสตราจารย์ ภาควิชาการบริหารสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ABSTRACT

The study was cross-sectional descriptive research. The purposes of this study were to study Influence of Administrative Factors and Administrative Processes on Core Competencies of Public Health Officers at Primary Care Units Khon Kaen Province. The population of this study was 248 public Health Officers working in Primary Care Units Khon kaen province and 150 persons were drawn as the subjects of this study. The data were collected by the developed questionnaires, which were verified by three related-experts. Its Reliability was tested and gained Cronbrach's Alpha Coefficients 0.95. The data were also collected by interviewing 10 subjects. Data collection was carried out from December 14, 2009 to January 18, 2009. The collected data were then analyzed by a computer program package and disseminated by statistical value, percentage, means, median, standard deviation, Peason's coefficient and multiple regression analysis.

It was revealed that majority of the subjects were males (54.70%). Their age varied between 31 to 40 years (50.70%) with average age of 38.28 years (S.D.= 7.88) in which the youngest was 22 years and the oldest was 56 years. 76.70% of the subjects has marital status. 84% completed bachelor's degree or equivalence. Their income varied from 20,001 to 30, 000 baht (52%) with average income by 23,612.60 baht (S.D.= 6,684.05). The average term of working on Public Health Officers was between 1-10 years (70.70%) with 8.97 years on average (S.D. = 6.66). However, 45.30% of the subjects had been given training on Core Competencies of Public Health Officers ability 1-5 times, average for 2.41 times (S.D. = 2.20).

Overall, the level of Administrative Factors was moderate, with 3.67 on average. Administrative Processes was leveled moderate, with 3.57 on average. The Core Competencies of Public Health Officers at Primary Care Units was in high level with 3.86, on average. The Administrative Factors and Administrative Processes had a high level of positive relation with the subjects' performance at statistical significance of 0.01 ($r = 0.589$, $p\text{-value} = < 0.001$) and ($r = 0.608$, $p\text{-value} = < 0.001$), And, the third variable that could predict An Administrative Factors and Administrative Processes on Core Competencies of Public Health Officers at Primary Care Units included Administrative Processes was organization, Administrative Factors was budget and man at statistical significance, accounting for 43.50%. Problems and obstacles faced by the subjects were associated with Administrative Processes for organization, accounting for 12.40% Administrative Factors for budget , accounting for 10.90%.

คำสำคัญ : ปัจจัยการบริหาร กระบวนการบริหาร สมรรถนะหลัก

Key Words : An administrative factors, An administrative processes, Core competencies

บทนำ

จากมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2542 ให้มีนโยบายของการปฏิรูประบบบริหารภาครัฐที่มีรูปแบบการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ซึ่งเน้นการทำงานโดยยึดผลลัพธ์เป็นหลัก และมีการวัดผลนั้นอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม มีการมอบหมายความรับผิดชอบ

ต่อผู้ทำงานแทนการควบคุมปัจจัยนำเข้า มีผลลัพธ์การทำงานเพื่อประชาชน มีความโปร่งใสในการตัดสินใจ และวิธีการทำงานที่รวดเร็วคล่องตัว เพื่อสนองตอบความต้องการของสังคม เป็นระบบที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง (สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ, 2542)

การปฏิรูประบบราชการจะบังเกิดผลสำเร็จหรือไม่ ขึ้นอยู่กับการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นรัฐบาล ประชาชน นักการเมือง องค์กรเอกชน ต่าง ๆ โดยเฉพาะหน่วยงานราชการทุกหน่วยงานและที่สำคัญอย่างยิ่งก็คือ ข้าราชการผู้ที่ปฏิบัติงานที่จะเป็นตัวจักรที่สำคัญในการทำให้การปฏิรูประบบราชการนั้นสามารถขับเคลื่อนไปได้โดยไม่หยุดชะงัก เพราะคนคือหัวใจการทำงานในทุกกระบวน (เกรียงศักดิ์, 2543)

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น จึงได้จัดทำเกณฑ์มาตรฐานสมรรถนะของบุคลากรสาธารณสุข จังหวัดขอนแก่น ให้สอดคล้องกับสมรรถนะสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน โดยได้แยกสมรรถนะออกเป็นสมรรถนะหลักและสมรรถนะประจำกลุ่มงาน ให้เหมาะสมตามสภาพพื้นที่และภารกิจ บทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งสมรรถนะหลักในตำแหน่งนักวิชาการสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในศูนย์สุขภาพชุมชนจังหวัดขอนแก่นนั้นประกอบไปด้วย 9 ด้านคือ 1) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ 2) การบริการที่ดี 3) การส่งมอบความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ 4) จริยธรรม 5) ความร่วมแรงร่วมใจ 6) การคิดวิเคราะห์ 7) การพัฒนาศักยภาพของคน 8) การดำเนินงานเชิงรุก 9) ศิลปะการสื่อสารจูงใจ (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น, 2550) นอกจากนี้ นักวิชาการสาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดขอนแก่น จำเป็นต้องมีสมรรถนะทักษะและความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการ เป็นสำคัญ ซึ่งปัจจัยการบริหารเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญประกอบไปด้วย คน (Man) เงิน (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Material) และวิธีปฏิบัติ (Method) (ทองหล่อ, 2545) ส่วนกระบวนการบริหารประกอบไปด้วยการวางแผน การจัดองค์การ การบริหารบุคลากร การอำนวยการ และการควบคุมกำกับ (Wehrich and Koontz, 1993) เป็นกระบวนการที่จะเพิ่มสมรรถนะหลักของนักวิชาการสาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชนให้จะดำเนินงานไปสู่ความสำเร็จได้ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด

การพัฒนานักวิชาการสาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชนจังหวัดขอนแก่นให้เป็นที่ยอมรับของประชาชนและสังคมนั้นจำเป็นจะต้องมีการกำหนดมาตรฐานหรือสมรรถนะหลักในการปฏิบัติงาน เพื่อ

เป็นกลไกสำคัญในการสร้างประโยชน์ให้แก่ประชาชน สังคมและประเทศชาติ

ผลจากการประเมินสมรรถนะบุคลากรสาธารณสุขในจังหวัดขอนแก่น พบว่า บุคลากรสาธารณสุขในสายตำแหน่งนักวิชาการสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นบุคลากรทางด้านสาธารณสุขที่มีบทบาทหน้าที่ที่สำคัญอย่างยิ่งต่อหน่วยงานสาธารณสุข ยังไม่ผ่านประเมินสมรรถนะหลักเป็นจำนวนมาก และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่นเป็นหน่วยงานที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพและขีดความสามารถในการปฏิบัติงาน จึงจำเป็นที่จะต้องพัฒนาสมรรถนะบุคลากรสาธารณสุขที่อยู่ภายใต้สังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่นให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

จากสภาพปัญหาและความสำคัญตลอดจนแนวโน้มในการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรสาธารณสุขในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น ยังมีปัญหาและไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินสมรรถนะหลักในด้านต่าง ๆ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อสมรรถนะหลักของนักวิชาการสาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดขอนแก่น โดยมุ่งศึกษาคุณลักษณะบุคคล ปัจจัยการบริหาร กระบวนการบริหาร รวมทั้งปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะสมรรถนะหลักของนักวิชาการสาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดขอนแก่น เพื่อที่จะได้นำผลการศึกษามาเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาสมรรถนะบุคลากรสาธารณสุขต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อศึกษา

1. คุณลักษณะส่วนบุคคล ระดับสมรรถนะหลักของนักวิชาการสาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดขอนแก่น
2. คุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยการบริหาร และกระบวนการบริหารมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะหลักของนักวิชาการสาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดขอนแก่น

3. คุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยการบริหาร และกระบวนการบริหารมีผลต่อสมรรถนะหลักของ นักวิชาการสาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัด ขอนแก่น

4. ปัญหาและอุปสรรคสมรรถนะหลักของ นักวิชาการสาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัด ขอนแก่น

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา แบบภาคตัดขวาง (Cross - sectional Descriptive Research)

ประชากร คือ นักวิชาการสาธารณสุขใน ศูนย์สุขภาพชุมชนจังหวัดขอนแก่น ปีงบประมาณ 2553 (ตุลาคม 2552 - กันยายน 2553) จำนวน 248 คน (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น, 2552)

กลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรการคำนวณขนาด ตัวอย่างสำหรับการวิเคราะห์ถดถอยพหุเชิงเส้นของ โคเฮน (Cohen, 1988) ดังนี้

$$\text{สูตร } n = \frac{\lambda(1-R^2 Y.X_1, X_2 \dots X_{15})}{R^2 Y.X_1, X_2 \dots X_{15}}$$

กำหนดให้

n = จำนวนขนาดตัวอย่าง

λ = The Function of Effective Size

$R^2 Y.X_1, X_2 \dots X_{15}$ = ค่ากำลังสองของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การถดถอยพหุ

ค่า λ = ได้จากการเปิดตารางโคเฮน (Cohen, 1988) โดยพิจารณาจาก

- α กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.05

- Power of test กำหนดค่าเท่ากับ 0.90

- u คือ จำนวนตัวแปรอิสระที่ศึกษาเท่ากับ 15 ตัวแปร

- v คำนวณได้จากสูตร $v = n - u - 1$ แล้วนำค่า v ไปเปิดตาราง โคเฮนจะได้ค่า λ จากนั้นนำค่า v ซึ่งให้ $v = 20$ ซึ่งเป็นค่าที่ทำให้ได้ขนาดตัวอย่างที่เพียงพอที่สุดไปเปิดตารางโคเฮน (Power of test = 0.90, $\alpha = 0.05$, $v = 20$) ได้ค่า $\lambda = 39.8$

ในการคำนวณขนาดตัวอย่างกำหนดให้ค่า $R^2 Y.X_1, X_2 \dots X_{15}$ ได้จากงานวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อสมรรถนะในการปฏิบัติงานเภสัชกรในโรงพยาบาลชุมชนเขตการสาธารณสุข 6 (ศศิวิมล, 2548) ซึ่งได้ค่า $R^2 = 0.327$ แล้วแทนค่าในสูตร ดังนี้

$$n = \frac{39.8 (1 - 0.327)}{0.327}$$

$$n = 81.91$$

$$n \approx 82 \text{ คน}$$

ในกรณีที่ทำการศึกษาวิจัยครั้งนี้พบว่าขนาดตัวอย่างมีขนาดเล็กนั้นคือ 82 ตัวอย่าง ดังนั้นจึงมีการปรับค่า R^2 ให้เล็กลง (Shrinkage) โดยนำขนาดตัวอย่างและจำนวนตัวแปรอิสระมาใช้คำนวณในการปรับค่า R^2 ในทางทฤษฎี Nunnally and Bernstein ให้คำแนะนำว่าอย่างน้อยควรมีขนาดตัวอย่าง 10 ตัวอย่างต่อตัวแปรอิสระ 1 ตัว (Nunnally and Bernstein (1994) อ้างถึงในอรุณ, 2548) ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาตัวแปรอิสระจำนวนทั้งสิ้น 15 ตัวแปรและใช้การคำนวณขนาดตัวอย่างจากขนาดตัวอย่าง 10 ตัวอย่างต่อตัวแปรอิสระ 1 ตัว และได้จำนวนตัวอย่างทั้งหมด 150 ตัวอย่าง

วิธีการสุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเชิงปริมาณได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบ (Systematic Random Sampling) จำนวน 150 ตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) เลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive selection) ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ที่ให้ข้อมูลสำคัญได้ (Key Informants) ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ กลุ่มงานพัฒนาบุคลากรและพัฒนาคุณภาพบริการ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น จำนวน 2 คน สาธารณสุขอำเภอ โชนะ 1 คน รวม 4 คน และ นักวิชาการสาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน โชนะ 1 คน รวม 4 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือมีทั้งหมด 2 ชุด ชุดที่ 1 แบบสอบถาม (Questionnaire) มีทั้งหมด 5 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ได้แก่ ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคล ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัย

การบริหาร ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการบริหาร ส่วนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะหลักของนักวิชาการสาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดขอนแก่นและส่วนที่ 5 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสมรรถนะหลักนักวิชาการสาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดขอนแก่นและและชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) มีทั้งหมด 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยการบริหาร ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับกระบวนการบริหาร ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับสมรรถนะหลักนักวิชาการสาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดขอนแก่น โดยเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 14 ธันวาคม 2552 ถึงวันที่ 18 มกราคม 2553

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ เครื่องมือทั้ง 2 ชุดผ่านการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้านความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมของภาษา (Wording) และผ่านการตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือ (Reliability) โดยนำเครื่องมือทั้ง 2 ชุดไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับประชากรในการวิจัย จำนวน 30 ชุดและหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Cronbach's Alpha Coefficients) โดยรวมทั้งชุดเท่ากับ 0.95

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) ค่ามัธยฐาน (Median) ค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าสูงสุด (Maximum) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันและการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

การแปลผล ระดับปัจจัยการบริหาร ระดับกระบวนการบริหาร และระดับสมรรถนะหลักนักวิชาการสาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดขอนแก่น แปลผลโดยนำมาจัดระดับ 3 ระดับ คือ ระดับสูง ระดับปานกลาง และระดับต่ำ โดยใช้ค่าคะแนนสูงสุดลบ

ด้วยคะแนนต่ำสุด แล้วนำไปหารด้วยจำนวนระดับการวัดที่ต้องการตามแนวคิดของเบสต์ (Best John, 1977) ดังนี้

ระดับสูง มีค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.68 – 5.00

ระดับปานกลาง มีค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.34 – 3.67

ระดับต่ำ มีค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 2.33

ระดับคะแนนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r) แบ่งตามเกณฑ์ของเอลิฟสัน เคริฟ (Elifson Kirkwson, 1990) มีค่าตั้งแต่ -1 ถึง +1 ดังนี้

$r = 0$ หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์ (No Relationship)

$r = +0.01$ ถึง $+0.30$ หมายถึง มีความสัมพันธ์ต่ำ (Weak Relationship)

$r = +0.31$ ถึง $+0.70$ หมายถึง มีความสัมพันธ์ปานกลาง (Moderate Relationship)

$r = +0.71$ ถึง $+0.99$ หมายถึง มีความสัมพันธ์สูง (Strong Relationship)

$r = +1$ หมายถึง มีความสัมพันธ์โดยสมบูรณ์ (Perfect Relationship)

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

1. คุณลักษณะส่วนบุคคลของนักวิชาการสาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดขอนแก่น

ผลการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 54.70 อายุระหว่าง 31 – 40 ปี ร้อยละ 50.70 อายุเฉลี่ย 38.28 ปี (S.D.= 7.88) อายุต่ำสุด 22 ปี อายุสูงสุด 56 ปี สถานภาพสมรส คู่ ร้อยละ 76.70 ระดับการศึกษาาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ร้อยละ 84.00 รายได้ 20,001 – 30,000 บาท ร้อยละ 52.00 ระยะเวลาการปฏิบัติงาน 1 – 10 ปี ร้อยละ 70.70 เฉลี่ย 8.97 ปี (S.D. = 6.66) และการฝึกอบรมเกี่ยวกับสมรรถนะหลักของนักวิชาการสาธารณสุข 1 – 5 ครั้ง ร้อยละ 45.30 เฉลี่ย 2.41 ปี (S.D.= 2.20)

2. ระดับปัจจัยการบริหารตามสมรรถนะหลักของนักวิชาการสาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดขอนแก่น

ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีระดับปัจจัยการบริหารตามสมรรถนะหลักของนักวิชาการสาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดขอนแก่น อยู่ในระดับ

ปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.67 (S.D. = 0.56) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าปัจจัยการบริหารที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ปัจจัยด้านกำลังคน โดยระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับสูง ค่าเฉลี่ย 3.74 (S.D. = 0.65) รองลงมาได้แก่ ปัจจัยด้านงบประมาณ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับสูง ค่าเฉลี่ย 3.72 (S.D. = 0.62) ส่วนปัจจัยด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์ โดยมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.55 (S.D. = 0.69)

3. ระดับกระบวนการบริหารตามสมรรถนะหลักของนักวิชาการสาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดขอนแก่น

ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีระดับกระบวนการบริหารตามสมรรถนะหลักของนักวิชาการสาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดขอนแก่น อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.57 (S.D. = 0.62) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า กระบวนการบริหารที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการจัดองค์กร โดยมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับสูง ค่าเฉลี่ย 3.68 (S.D. = 0.72) รองลงมาได้แก่ ด้านการวางแผน มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.59 (S.D. = 0.67) ด้านการอำนวยการ มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.57 (S.D. = 0.72) และด้านการควบคุมกำกับ มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.56 (S.D. = 0.75) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการบริหารงานบุคคล โดยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.47 (S.D. = 0.73)

4. ระดับสมรรถนะหลักของนักวิชาการสาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดขอนแก่น

ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีระดับการสมรรถนะหลักของนักวิชาการสาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดขอนแก่น มีระดับสมรรถนะหลักอยู่ในระดับสูง ค่าเฉลี่ย 3.86 (S.D. = 0.55) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านจริยธรรม ค่าเฉลี่ย 4.04 (S.D. = 0.66) รองลงมาได้แก่ ด้านความร่วมมือแรงร่วมใจ อยู่ในระดับสูง ค่าเฉลี่ย 3.96 (S.D. = 0.70) ด้านการบริการที่ดี อยู่ในระดับสูง ค่าเฉลี่ย 3.92 (S.D. = 0.76) ด้านการสั่งสมความ

เชี่ยวชาญในงานอาชีพอยู่ในระดับสูง ค่าเฉลี่ย 3.87 (S.D. = 0.61) ด้านการพัฒนาศักยภาพคน อยู่ในระดับสูง ค่าเฉลี่ย 3.81 (S.D. = 0.69) ด้านการดำเนินงานเชิงรุกอยู่ในระดับสูง ค่าเฉลี่ย 3.81 (S.D. = 0.63) ด้านศิลปะการสื่อสารจูงใจอยู่ในระดับสูง ค่าเฉลี่ย 3.77 (S.D. = 0.67) ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์อยู่ในระดับสูง ค่าเฉลี่ย 3.76 (S.D. = 0.64) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการคิดวิเคราะห์ อยู่ในระดับสูง ค่าเฉลี่ย 3.75 (S.D. = 0.61)

5. คุณลักษณะส่วนบุคคลปัจจัยการบริหารและกระบวนการบริหาร มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะหลักของนักวิชาการสาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดขอนแก่น

คุณลักษณะส่วนบุคคล พบว่า เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ ระยะเวลาการปฏิบัติงาน การฝึกอบรมสมรรถนะไม่มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะหลักของนักวิชาการสาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดขอนแก่น

ปัจจัยการบริหาร พบว่าภาพรวมของปัจจัยการบริหารมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางทางบวกกับสมรรถนะหลักของนักวิชาการสาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชนจังหวัดขอนแก่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($r = 0.589$, $p\text{-value} < 0.001$) เมื่อพิจารณาปัจจัยการบริหารรายด้าน พบว่าปัจจัยด้านกำลังคน ปัจจัยด้านงบประมาณ และปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์ มีความสัมพันธ์ระดับปานกลางทางบวกกับสมรรถนะหลักของนักวิชาการสาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชนจังหวัดขอนแก่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($r = 0.496$, $p\text{-value} < 0.001$, $r = 0.540$, $p\text{-value} = 0.001$ และ $r = 0.476$, $p\text{-value} < 0.001$ ตามลำดับ

กระบวนการบริหาร พบว่า ภาพรวมของกระบวนการบริหาร มีความสัมพันธ์ระดับปานกลางทางบวกกับสมรรถนะหลักของนักวิชาการสาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดขอนแก่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($r = 0.608$, $p\text{-value} < 0.001$) เมื่อพิจารณากระบวนการบริหารรายด้าน พบว่า ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์กร ด้านการ

บริหารงานบุคคล ด้านการอำนวยความสะดวก และการควบคุมกำกับ มีความสัมพันธ์ระดับปานกลางทางบวกกับสมรรถนะหลักของนักวิชาการสาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดขอนแก่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($r = 0.573$, $p\text{-value} < 0.001$, $r = 0.578$, $p\text{-value} = 0.001$, $r = 0.486$, $p\text{-value} < 0.001$, $r = 0.489$, $p\text{-value} < 0.001$, $r = 0.512$, $p\text{-value} < 0.001$ ตามลำดับ)

6. คุณลักษณะส่วนบุคคลปัจจัยการบริหารและกระบวนการบริหาร มีผลต่อสมรรถนะหลักของนักวิชาการสาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดขอนแก่น

ปัจจัยการบริหารและกระบวนการบริหาร มีผลต่อสมรรถนะหลักของนักวิชาการสาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดขอนแก่น คือ ปัจจัยด้านการจัดการ ปัจจัยด้านงบประมาณและปัจจัยด้านกำลังคน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p\text{-value} = < 0.001$, $p\text{-value} = < 0.001$ และ $p\text{-value} = 0.026$ ตามลำดับ) และปัจจัยทั้ง 3 ตัวสามารถร่วมกันพยากรณ์การปฏิบัติงานตามสมรรถนะหลักของนักวิชาการสาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดขอนแก่น ได้ร้อยละ 43.50

7. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะสมรรถนะหลักของนักวิชาการสาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดขอนแก่น

ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ สมรรถนะหลักของนักวิชาการสาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดขอนแก่น โดยรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้เสนอปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะทั้งหมด 129 ฉบับ จากแบบสอบถาม 150 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 86 ปัญหา อุปสรรค พบว่าส่วนใหญ่ คือ กระบวนการบริหาร ด้านการจัดองค์การ คิดเป็น ร้อยละ 12.40 รองลงมา คือ ปัจจัยการบริหาร ด้านงบประมาณ คิดเป็นร้อยละ 10.90 และด้านที่น้อยที่สุด คือ สมรรถนะหลักของนักวิชาการสาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน ด้านศิลปะการสื่อสารเชิงใจ คิดเป็นร้อยละ 1.55 ส่วนข้อเสนอแนะ ส่วนใหญ่ คือ ปัจจัยการบริหาร ด้านกำลังคน คิดเป็นร้อยละ 11.58

รองลงมา คือ สมรรถนะหลักของนักวิชาการสาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน ด้านการคิดวิเคราะห์ และกระบวนการบริหาร ด้านการจัดองค์การ คิดเป็นร้อยละ 10.53, 9.47 ตามลำดับ และด้านที่น้อยที่สุด คือ กระบวนการบริหาร ด้านการอำนวยความสะดวก และสมรรถนะของนักวิชาการสาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน ด้านศิลปะการสื่อสารเชิงใจ คิดเป็นร้อยละ 2.11 เท่ากัน

จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก กลุ่มตัวอย่างได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมปัจจัยการบริหารและกระบวนการบริหารกับการปฏิบัติงานตามสมรรถนะหลักของนักวิชาการสาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชนจังหวัดขอนแก่น ให้ประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับผลการวิจัยนั้น “ผู้บริหารควรตั้งงบประมาณในการสนับสนุนในการจัดทำแผนงบประมาณเป็นประจำทุกปีให้มีความสอดคล้องกับการดำเนินงานและ มีการกำหนดสมรรถนะหลักในการปฏิบัติงานในหน่วยงานให้ชัดเจนมีการวางแผนกรอบอัตรากำลังบุคลากรรวมทั้งมีการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบตามสมรรถนะหลักของนักวิชาการสาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชนไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ชัดเจนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับปริมาณงานตลอดจน ควรมีการประชุมอบรมทำความเข้าใจ เพิ่มเติมเกี่ยวกับสมรรถนะหลักอย่างต่อเนื่องและเหมาะสม เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะทำให้เกิดบรรยากาศแห่งการพัฒนาความรู้ในองค์การและเกิดภาคีเครือข่ายสุขภาพ”

สรุปและอภิปรายผล

1. จากการวิเคราะห์คุณลักษณะส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะหลักของนักวิชาการสาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดขอนแก่น พบว่า เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน การฝึกอบรมด้านสมรรถนะ พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะหลักของนักวิชาการสาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดขอนแก่น ซึ่งเพศถึงแม้ว่าแต่ละเพศจะมีความแตกต่างกันในแง่ของลักษณะนิสัยหรือความถนัด

แต่ในการปฏิบัติสมรรถนะหลักไม่ว่าจะเป็นเพศใดก็ตามไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามสมรรถนะหลักของนักวิชาการสาธารณสุข อายุจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดความแตกต่างในเรื่องของความคิดและพฤติกรรม ตามปกติเมื่อเพิ่มอายุมากขึ้นระดับวุฒิภาวะก็จะสูงขึ้นประสบการณ์ก็จะเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย แต่ในการวิจัยพบว่าอายุที่แตกต่างกันไม่ได้มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามสมรรถนะหลักของนักวิชาการสาธารณสุข การฝึกอบรมเพิ่มความรู้และทักษะก็ไม่สามารถช่วยให้ นักวิชาการสาธารณสุขที่แม้จะมีอายุน้อยก็ไม่สามารถมีประสบการณ์มากขึ้นได้ สถานภาพสมรส ซึ่งปกติแล้วบุคคลที่สถานภาพสมรสคู่จะหมายถึงการมีภาระในการดูแลครอบครัวและอาจส่งผลในเรื่องของเวลาและความทุ่มเท โดยเฉพาะการทำงานนอกเหนือจากเวลาปกติ แต่จากการวิจัยครั้งนี้พบว่าสถานภาพสมรสไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามสมรรถนะหลักของนักวิชาการสาธารณสุข ระดับการศึกษาโดยในปัจจุบันเจ้าหน้าที่สาธารณสุขสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าเป็นส่วนมาก และระบบการส่งเสริมการศึกษาแบบต่อเนื่องมีความหลากหลาย จึงส่งผลให้การศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามสมรรถนะหลักของนักวิชาการสาธารณสุข รายได้ถึงแม้รายได้จะมากหรือน้อยก็ไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามสมรรถนะหลักของนักวิชาการสาธารณสุข ให้มีประสิทธิภาพได้ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานหรือประสบการณ์ในการทำงานเฉพาะ ด้านที่มากกว่าจะส่งผลต่อการปฏิบัติงาน แต่จากการวิจัยกลับพบว่าประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งนักวิชาการสาธารณสุขไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามสมรรถนะหลักซึ่งอาจเป็นเพราะสมรรถนะหลักจะต้องมีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับกระแสหรือสถานการณ์ในปัจจุบัน และการได้รับการฝึกอบรมด้านสมรรถนะ ซึ่งถึงแม้ว่าการฝึกอบรมจะมีความสำคัญการปฏิบัติงานไม่ว่าจะเป็นด้านใด แต่กับการวิจัยกลับพบว่า การได้รับการฝึกอบรมไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานอาจเป็นเพราะสมรรถนะหลักเป็นงานที่จะต้องใช้ทั้งความรู้ ทักษะ รวมไปถึงประสบการณ์และการแก้ไขเฉพาะหน้า ส่วนการอบรม

ที่ได้รับส่วนมากจะเป็นการอบรมระยะสั้นและขาดการติดตามประเมินผลในการฝึกอบรมจึงไม่สามารถส่งผลให้การปฏิบัติงานตามสมรรถนะหลักให้มีประสิทธิภาพได้ ซึ่งแตกต่างกับแนวคิดของเชอร์เมอร์ฮอร์นและคณะ (Schermerhorn et al., 2003) ที่กล่าวว่าผลการปฏิบัติงานถูกตัดสินโดย คุณลักษณะส่วนบุคคล (Individual attributes) เช่น เพศ อายุ เชื้อชาติ สถานะทางเศรษฐกิจ-สังคม สถานะที่อยู่อาศัย ขนาดครอบครัว ตลอดจนสิ่งอื่น ๆ รวมทั้งความสามารถและประสบการณ์อันจะส่งผลโดยตรงกับระดับความพยายามในการทำงานหรือการมีส่วนร่วมของบุคคล

2. จากการวิเคราะห์ปัจจัยการบริหารที่มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะหลักของนักวิชาการสาธารณสุขในศูนย์สุขภาพ จังหวัดขอนแก่น พบว่าปัจจัยด้านกำลังคนปัจจัยด้านงบประมาณ และปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะหลักของนักวิชาการสาธารณสุขในศูนย์สุขภาพ จังหวัดขอนแก่น สอดคล้องกับทองหล่อ (2545) ที่กล่าวว่า ทรัพยากรด้านกำลังคนนั้นนับว่าเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุด การดำเนินงานในอดีตที่ก่อเกิดผลจากการกระทำของมนุษย์ทั้งสิ้นฉะนั้นหากไม่มีทรัพยากรกำลังคนแล้ว ทรัพยากรอื่นก็ไม่มีความหมาย ส่วนปัจจัยด้านงบประมาณเป็นทรัพยากรด้านการเงินและเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับผู้บริหารที่จำเป็นต้องใช้ในการดำเนินงาน ถ้าหากการบริหารไม่ได้รับการสนับสนุนทางการเงินจะทำให้การดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ประสบผลสำเร็จตามที่กำหนด และปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์เป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งในการบริหารงาน ซึ่งผู้บริหารจำเป็นต้องดูแลในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพและประหยัคือ ต้องจัดสรรวัสดุตามที่หน่วยงานต้องการใช้อย่างเพียงพอทันต่อความต้องการ

3. จากการวิเคราะห์กระบวนการบริหารที่มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะหลักของนักวิชาการสาธารณสุขในศูนย์สุขภาพ จังหวัดขอนแก่น พบว่าด้านการวางแผน ด้านการจัดการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการอำนวยความสะดวกด้านความคุ้มครองกักขังมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะหลักของนักวิชาการสาธารณสุขในศูนย์สุขภาพสอดคล้องกับทองหล่อ

(2545) ที่กล่าวว่า กระบวนการบริหารเป็นขั้นตอนการจัดการที่ช่วยให้งานดำเนินไปให้บรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งประกอบด้วย การวางแผนงาน การจัดการองค์การ การบริหารงานบุคคล การอำนวยการ การบังคับบัญชา การประสานงาน การรายงาน และการงบประมาณ สำหรับงานสาธารณสุขนั้น จะต้องมีการบริหารเช่นเดียวกันกับกระบวนการบริหารงานอื่นๆ คือ เริ่มด้วยการวางแผนสาธารณสุขโดยยึดนโยบายของกระทรวงสาธารณสุขเป็นหลัก จากนั้นก็จัดการองค์การสาธารณสุขต่างๆ ตามหลักการจัดการองค์การที่ดีโดยมีการตั้งวัตถุประสงค์ร่วมกันกำหนดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ มอบหมายอำนาจหน้าที่ตามความเหมาะสมและวางแผนบังคับบัญชาให้อำนาจต่อการประสานงานและรายงานผลการปฏิบัติงาน

4. จากการวิเคราะห์คุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยการบริหารและกระบวนการบริหารมีผลต่อสมรรถนะหลักของนักวิชาการสาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดขอนแก่น โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) จากการวิจัยพบว่า ตัวแปรอิสระที่ถูกนำเข้าสู่สมการที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 คือ ปัจจัยการบริหารและกระบวนการบริหาร ประกอบด้วย ด้านการจัดการองค์การ ปัจจัยด้านงบประมาณและปัจจัยด้านกำลังคน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับการศึกษาของวรรณลา (2552) พบว่าความสามารถในการพยากรณ์การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุข จังหวัดอุดรธานี มีตัวแปรในสมการ 3 ตัวแปร คือ ด้านการอำนวยการ ด้านกำลังคน และด้านการควบคุมกำกับ เช่นเดียวกับการศึกษาของอุมารณ์ (2550) พบว่า ความสามารถในการพยากรณ์การปฏิบัติงานสุขศึกษาของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในศูนย์สาธารณสุขชุมชน จังหวัดขอนแก่น มีตัวแปรในสมการ 3 ตัวแปร คือ กระบวนการบริหารด้านการวางแผน ปัจจัยการบริหารด้านงบประมาณ และปัจจัยการบริหารด้านกำลังคน เช่นเดียวกับการศึกษาของอมรศักดิ์ (2548) พบว่า ความสามารถในการพยากรณ์

การปฏิบัติงานสร้างสุขภาพของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในศูนย์สาธารณสุขชุมชน จังหวัดพิษณุโลก มีตัวแปรในสมการ 4 ตัวแปร คือ กระบวนการบริหารด้านการจัดการ ด้านการอำนวยการ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการวางแผน

ข้อเสนอแนะ

1. สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ควรมีการปรับปรุงรูปแบบโครงสร้างองค์การในสำนักงานเพื่อรองรับการปฏิบัติงานตามสมรรถนะหลักของนักวิชาการสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในศูนย์สุขภาพชุมชน
2. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดและสำนักงานสาธารณสุขอำเภอควรมีการสนับสนุนงบประมาณเพื่อพัฒนาสมรรถนะหลักของนักวิชาการสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในศูนย์สุขภาพชุมชน
3. ควรมีการกำหนดแนวทางบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานตามสมรรถนะหลักของนักวิชาการสาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน
4. ควรมีการสนับสนุนให้เกิดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในองค์การและร่วมสร้างภาคีเครือข่ายสุขภาพ

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ให้ทุนสนับสนุนในการทำวิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2543. กลไกตลาดในระบบการฝึกอบรมระบบราชการ: ทางเลือกใหม่ของการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ในระบบราชการในการปฏิรูประบบราชการ: การพัฒนาศักยภาพมนุษย์เพื่อการปฏิรูประบบราชการ. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ.
- ทองหล่อ เดชไทย. 2545. หลักการบริหารงานสาธารณสุข. พิมพ์ครั้งที่ 3. ฉบับปรับปรุง. กรุงเทพฯ: สาเจริญพาณิชย์.

- วรรณลดา กลิ่นแก้ว. 2552. ปัจจัยทางการบริการและกระบวนการบริหารที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุข จังหวัดธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาสาธารณสุขศาสตร-มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารสาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศศิวิมล ทองพัว. 2548. ปัจจัยที่มีผลต่อสมรรถนะในการปฏิบัติงานเภสัชในโรงพยาบาลชุมชนเขตสาธารณสุข 6 ขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารสาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูประบอบราชการ. 2542. แผนปฏิรูประบบบริหารภาครัฐในการปฏิรูประบอบราชการ : ทางออกของการแก้ปัญหาและฟื้นฟูวิกฤติ. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูประบอบราชการ.
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น. 2552. เอกสารประกอบการประชุมนักวิชาการสาธารณสุข. ขอนแก่น: สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น. (เอกสารอัดสำเนา)
- สำนักงานสาธารณสุขสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น. 2550. เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำสมรรถนะบุคลากรสาธารณสุข. ขอนแก่น: สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น. (เอกสารอัดสำเนา)
- อมรศักดิ์ โพธิ์อำ. 2548. ปัจจัยการบริหารและกระบวนการบริหารที่มีผลต่อการปฏิบัติงานสร้างสุขภาพของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารสาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อรุณ จิรวัดมนกุลและคณะ. 2548. ชีวสถิติ. พิมพ์ครั้งที่ 5. ขอนแก่น: คลังนานาวิทยา
- อุมาภรณ์ ชนนีไพร. 2550. ปัจจัยการบริหารและกระบวนการบริหารที่มีผลต่อการปฏิบัติงานด้านสุขศึกษาของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารสาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Best, John W. 1977. Research in education. 3rd ed. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall.
- Jacob Cohen. 1988. Statistical power analysis for the behavior sciences (2nd). Hillsdale: New Jersey Hove and London.
- Elifson, K. 1990. Fundamental of social statistics International edition. Singapore: Mc Graw-Hill.
- Schermerhorn, R., Hunt, G., and Osborn, N. 2003. Organization Behavior. New York: John Wiley and Sons.
- Wehrich, Heinz and Koontz, Harold. 1993. Manage A Global Perspective McGraw Hill. [N.p]